

การรับรู้ของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขยาย
โอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
Teachers' Perceptions for School Administration using Good Governance
Principles of School Administrators Opportunities Expanding School
under Sra Kaew Primary Educational Service Area Office 1

ระเบียบ ชื่องคำ¹

Rabear Gongkham

พิมพฤทธิ์ เทียงภักดิ์²

Pimparit Thiangphak

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการรับรู้ของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 และ 2) เปรียบเทียบการรับรู้ของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 33 แห่ง จำนวน 248 คน กำหนดขนาดตัวอย่างจากการเปิดตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน สุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ตามสัดส่วนแต่ละโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .91 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที ค่าเอฟ และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe's method

ผลการวิจัยพบว่า 1) การรับรู้ของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มี 3 ด้านที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความคุ้มค่าและ ด้านการมีส่วนร่วม นอกจากนี้ มี 3

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

² อาจารย์ ดร. หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

ด้านที่อยู่ในระดับมาก คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม และด้านความโปร่งใส ตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบการรับรู้ของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานโดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : การรับรู้ของครู, หลักธรรมาภิบาล, โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

Abstract

This research aimed 1) to study teachers' perceptions for school administration using good governance principles of school administrators opportunities expanding school under Sra Kaew Primary Educational Service Area Office 1, and 2) to compare teachers' perceptions for school administration using good governance principles of school administrators opportunities expanding school under Sra Kaew Primary Educational Service Area Office 1, classified by gender, educational level and work experience. The sample consisted of 248 teachers at 33 Educational Opportunity Expansion Schools by determining Sample size from Krejcie and Morgan Table. The research tool a 5-rating scale questionnaire with the reliability value of .91. The statistics used in the data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, F-value by using Scheffe's method.

The results of the research were as follows: 1) teachers' perceptions for school administration using good governance principles of school administrators opportunities expanding school under Sra Kaew Primary Educational Service Area Office 1 were at a high level in overall, when considering each aspect, it was found that there were three aspects at the highest level : Responsibility , followed by Value, and Participation , while there were three aspects at a high level : Law, followed by Morality, and Transparency respectively, and 2) the comparison of teachers' perceptions of school administration using good governance of school administrators expanding educational opportunities under the Office of Sra Kaew

Primary Educational Service Area 1, classified by gender, education level and work experience in overall were not statistically significant.

Keywords: School administration, good governance, opportunities expanding schools

บทนำ

วชิระ จินหนองจอก (2551) กล่าวว่า การรับรู้หมายถึง การรู้สึกสัมผัสที่ได้รับการตีความให้เกิดความหมายแล้ว เช่นในขณะนี้ เราอยู่ในภาวะการรับรู้ (Conscious) คือสัมผัสตื้นอยู่ในทันทีใดนั้น เราสัมผัสได้ยินเสียงดังปังมาแต่ไกล (การรู้สึกสัมผัส Sensation) แต่เราไม่รู้ความหมายคือไม่รู้ว่าเป็นเสียงอะไร เราจึงยังไม่เกิดการรับรู้ แต่ครู่ต่อมามีคนบอกว่าเป็นเสียงระเบิดของยางรถยนต์เราจึงเกิดการรู้ความหมายของการรู้สึกสัมผัสนั้น ดังนี้เรียกว่าเราเกิดการรับรู้การรับรู้เป็นผลเนื่องมาจากการที่มนุษย์ใช้อวัยวะรับสัมผัส (Sensory motor) ซึ่งเรียกว่า เครื่องรับ (Sensory) ทั้ง 5 ชนิด คือ ตา หู จมูก ลิ้น และผิวหนัง จากการวิจัยมีการค้นพบว่า การรับรู้ของคนเกิดจากการเห็น 75% จากการได้ยิน 13% การสัมผัส 6% กลิ่น 3% และรส 3% การรับรู้จะเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใดขึ้น อยู่กับสิ่งที่มีอิทธิพล หรือปัจจัยในการรับรู้ ได้แก่ ลักษณะของผู้ รับรู้ลักษณะของสิ่งเร้า เมื่อมีสิ่งเร้าเป็นตัวกำหนดให้เกิดการเรียนรู้ได้นั้นจะต้องมีการรับรู้เกิดขึ้นก่อน เพราะการรับรู้เป็นหนทางที่นำไปสู่การแปลความหมายที่เข้าใจกันได้ ซึ่งหมายถึง การรับรู้เป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ถ้าไม่มีการรับรู้เกิดขึ้น การเรียนรู้อย่อมเกิดขึ้นไม่ได้ การรับรู้จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญ ที่ทำให้เกิดความคิดรวบยอดและทัศนคติของมนุษย์

Bernstein (1999) กล่าวว่า การรับรู้คือ ขบวนการที่เกิดขึ้นภายหลังจากที่สิ่งเร้า กระตุ้นการรับรู้และถูกตีความเป็นสิ่งที่มีความหมายโดยใช้ความรู้ ประสบการณ์และความเข้าใจของ บุคคล การรับรู้เป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้ (perception is learned) ดังนั้นถ้าขาดการเรียนรู้หรือประสบการณ์ จะมีเพียงการรับสัมผัสเท่านั้น

สรุปได้ว่า การรับรู้หมายถึง การตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ ของบุคคล โดยอาศัยประสบการณ์เดิมที่เคยกระทำมาแล้วในอดีต ตลอดจนความต้องการและความสนใจในขณะนั้น ทำการวิเคราะห์ และตีความหมายด้วยกระบวนการทางสมองจากการรับสัมผัสจากสิ่งเร้าต่าง ๆ แล้วแปลความหมายออกเป็นหนึ่งสิ่งใดเพื่อนำไปใช้ในการเรียนรู้ต่อไป

การบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุดนั้นเป็นเรื่องที่ยุ่ยากซับซ้อน ผู้บริหารถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การบริหารงานดำเนินไปด้วยดี ผู้ที่ทำหน้าที่บริหารงานในสถานศึกษานอกจาก

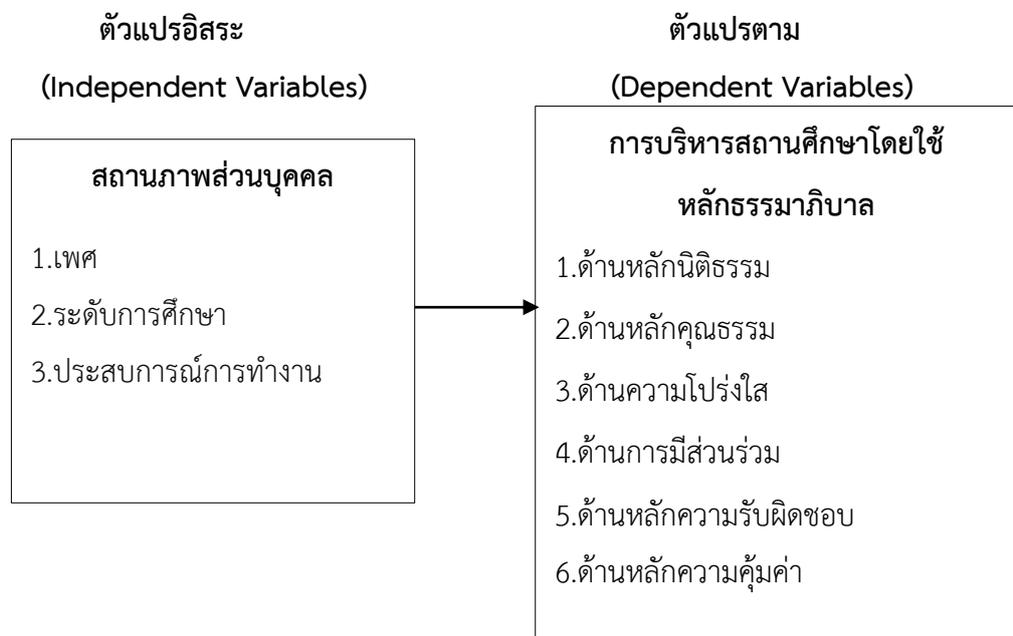
จะมีความรู้ความสามารถแล้ว ยังต้องมีคุณลักษณะของความเป็นผู้นำ มีวิสัยทัศน์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความซื่อสัตย์สุจริต สามารถนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่เรียกว่า “หลักธรรมาภิบาล” มาบูรณาการในการบริหารการจัดการศึกษา และการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียน ซึ่งหลักการดังกล่าวประกอบด้วย 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ และ 6) หลักความคุ้มค่า เพราะจะต้องนำพาและพัฒนางานองค์กรให้ไปสู่เป้าหมายท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลง ทั้งในด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการเมือง ผู้บริหารจึงเป็นผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในสถานศึกษานั้น ๆ และยังมีหน้าที่ในการจัดการศึกษา พัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถ ด้วยการใช้ทรัพยากรที่ประกอบไปด้วย คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการบริหารจัดการ (ก่อเกียรติ สัพโส, 2553)

การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษายังมีปัญหการใช้กฎระเบียบอย่างเป็นธรรม ยึดมั่นในความถูกต้อง โปร่งใสในการทำงาน สามารถตรวจสอบได้ สร้างความไว้วางใจซึ่งกัน และกัน มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ประชาชนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ที่สะดวก เปิดโอกาสให้ประชาชนและบุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตัดสินปัญหา เคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างลายอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง บริหารจัดการโดยใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อันจะทำให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร (ก่อเกียรติ สัพโส, 2553) ส่วนปัญหาการรับรู้ของครู ธรรมาภิบาล คือการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรในสถานศึกษา จะต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ มีความรู้ มีทักษะ มีคุณธรรมและ จริยธรรม แต่ในปัจจุบันพบว่า ปัญหาที่ ยังพบในสถานศึกษา คือ ครูบางส่วนยังขาดกระบวนการเรียนการสอนที่ดี สังคมให้ความสำคัญในการ เห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมลดลง ระบบบริหารงานในสถานศึกษาประสบปัญหาการบริหารงานที่ ผิดพลาด ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทางราชการ รวมถึงตัวบุคคล การมีเรื่องราวร้องทุกข์ ฟ้องร้อง ขอ ความเป็นธรรม มีคดีความที่ต้องสืบสวน เป็นจำนวนมาก บุคลากรมีการสร้างความขัดแย้งให้เกิดขึ้น สถานศึกษา ส่งผลให้การปฏิบัติงานไม่สำเร็จตามเป้าหมาย ผู้วิจัยเห็นว่าถ้าบุคลากรในสถานศึกษานำหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการที่ดี (Good Governance) ตามหลักเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552) ที่เหมาะสมนำมาเป็นแนวทางในการ ปฏิบัติงานในสถานศึกษาย่อมส่งผลในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการรับรู้ของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การรับรู้ของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาในรูปแบบของการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) 1) เพื่อศึกษาการรับรู้ของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 และ 2)

เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงานซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินงานตามระเบียบวิธีวิจัย รายละเอียดดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำนวน 728 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1, 2563)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ปีการศึกษา 2563 กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) สุ่มตัวอย่างอย่างง่ายโดยการหยิบฉลากครูในแต่ละชื่อโรงเรียน (Simple random sampling) จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อหาสัดส่วนของแต่ละโรงเรียน จากจำนวน 33 โรงเรียน ได้ตัวอย่าง จำนวน 248 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการงาน (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ใน 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักนิติธรรม 2) ด้านหลักคุณธรรม 3) ด้านหลักความโปร่งใส 4) ด้านหลักการมีส่วนร่วม 5) ด้านหลักความรับผิดชอบ 6) ด้านหลักความคุ้มค่า วิธีตอบแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ที่มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.91 (Cronbach, 1971, pp. 202-204)

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาทฤษฎี งานวิจัย และแนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ให้ครอบคลุมเนื้อหา และตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

2. ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสอบถามจากตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ท Likerts (1967)

4. นำแบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) ความถูกต้องของภาษา ความสมบูรณ์ครบถ้วนตามนิยาม และหาค่า IOC (Index of Item - Objective Concurrence) โดยค่า IOC รายข้ออยู่ระหว่าง 0.67-1.00

5. นำแบบสอบถามไปหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามกับครูที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ความเที่ยงทั้งฉบับได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) เท่ากับ .91 ซึ่งถือว่ามีความน่าเชื่อถือเพราะมีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงมากกว่า .70 ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล เพื่อนำวิจัยไปยังผู้บริหารที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. ตรวจสอบความสมบูรณ์เรียบร้อยจากแบบสอบถามของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยให้แบบสอบถาม จำนวน 248 คน คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

1. วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยใช้ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. ทดสอบสมมติฐานโดยเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการรับรู้ของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยจำแนกตามสภาพส่วนบุคคล กรณีตัว

แปร 2 กลุ่ม ใช้การทดสอบค่าที (t-test แบบ Independent) และกรณีตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในภาพรวมและรายด้าน รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ โดยนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและค่าร้อยละ จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบ แบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	105	42.34
1.2 หญิง	143	57.66
รวม	248	100.00
2. ระดับการศึกษา		
2.1 ปริญญาตรี	170	68.55
2.2 สูงกว่าปริญญาตรี	78	31.45
รวม	248	100.00
3. ประสบการณ์การทำงาน		
3.1 ต่ำกว่า 5 ปี	97	39.11
3.2 6-10 ปี	100	40.32
3.3 มากกว่า 10 ปี	51	20.56
รวม	248	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 57.66 ส่วนใหญ่มีระดับปริญญาตรี จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 68.55 และส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี จำนวน 100 คน คิดเป็น ร้อยละ 40.32

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลการรับรู้ของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยรวมและรายด้าน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านความโปร่งใส ด้านการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ การรับรู้ของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

การบริหารสถานศึกษาโดยใช้ หลักธรรมาภิบาล	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ
1. ด้านหลักนิติธรรม	4.41	0.17	มาก	4
2. ด้านหลักคุณธรรม	4.04	0.31	มาก	5
3. ด้านความโปร่งใส	3.89	0.36	มาก	6
4. ด้านการมีส่วนร่วม	4.54	0.24	มากที่สุด	3
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	4.73	0.22	มากที่สุด	1
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	4.60	0.26	มากที่สุด	2
รวม	4.37	0.81	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า การรับรู้ของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.81) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ระดับมากที่สุด 3 ด้าน เรียงลำดับดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.22) รองลงมา คือ ด้านหลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.26) และด้านการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.24) อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.17) ด้านหลักคุณธรรม ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.31) และ ด้านความโปร่งใส ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.36) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการรับรู้ของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยการทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบการรับรู้ของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกตามเพศ

การรับรู้ของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล	ชาย (105)		หญิง (143)		t	Sig.
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านหลักนิติธรรม	4.42	0.17	4.40	0.17	1.04	0.29
2. ด้านหลักคุณธรรม	4.02	0.31	4.05	0.30	-0.69	0.48
3. ด้านความโปร่งใส	3.95	0.33	3.84	0.38	2.33	0.02*
4. ด้านการมีส่วนร่วม	4.54	0.26	4.54	0.23	-0.18	0.85
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	4.74	0.22	4.72	0.22	0.73	0.46
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	4.58	0.27	4.62	0.26	-1.07	0.28
รวม	4.38	0.08	4.36	0.10	1.12	0.26

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีการรับรู้ต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านความโปร่งใสมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบการรับรู้ต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา

การรับรู้ของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล	ปริญญาตรี (70)		สูงกว่าปริญญาตรี (78)		t	Sig.
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
	1. ด้านหลักนิติธรรม	4.40	0.18	4.41		
2. ด้านหลักคุณธรรม	4.06	0.31	3.99	0.30	1.62	0.10
3. ด้านความโปร่งใส	3.89	0.36	3.89	0.36	-0.15	0.87
4. ด้านการมีส่วนร่วม	4.55	0.24	4.51	0.26	1.22	0.22
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	4.71	0.22	4.77	0.20	-2.07	0.04*
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	4.60	0.27	4.61	0.27	-0.30	0.75
รวม	4.37	0.09	4.37	0.09	0.29	0.76

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่าครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการรับรู้ต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านหลักความรับผิดชอบมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบการรับรู้ของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

การรับรู้ของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
	ภายในกลุ่ม	7.64	245	0.03		
	รวม	7.70	247			
2. ด้านหลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	0.69	2	0.34	3.66	0.02*
	ภายในกลุ่ม	23.36	245	0.09		
	รวม	24.05	247			

ตารางที่ 5 (ต่อ)

การรับรู้ของครูที่มีต่อ การบริหารสถานศึกษาโดยใช้ หลักธรรมาภิบาล	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
3. ด้านความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	0.585	2	0.29	2.20	0.11
	ภายในกลุ่ม	32.58	245	0.13		
	รวม	33.17	247			
4. ด้านการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	0.42	2	0.21	3.55	0.03*
	ภายในกลุ่ม	14.72	245	0.06		
	รวม	15.14	247			
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	0.04	2	0.02	0.40	0.66
	ภายในกลุ่ม	12.20	245	0.05		
	รวม	12.24	247			
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	0.05	2	0.02	0.36	0.69
	ภายในกลุ่ม	17.90	245	0.07		
	รวม	17.95	247			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.01	2	0.01	0.43	0.64
	ภายในกลุ่ม	2.22	245	0.02		
	รวม	2.23	247			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากตารางที่ 5 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีการรับรู้ต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านหลักคุณธรรมและด้านการมีส่วนร่วมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ประสบความสำเร็จ สามารถหาคำตอบได้ตามวัตถุประสงค์การวิจัยและผลการวิจัยที่เสนอข้างต้น มีข้อสังเกตที่นำมาอภิปรายดังนี้

1. การรับรู้ของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ได้ใช้แนวทางในการบริหารสถานศึกษา ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2546 ด้วยการเปิดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรมการบริหารของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เทพศักดิ์ ไครอบูล (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลยเขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลยเขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลยเขต 1 ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์กันในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามเพศ พบว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีการรับรู้ต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านความโปร่งใสมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น โดยภาพรวมจึงปฏิเสธสมมติฐานนั้นหมายความว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีการรับรู้ต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สิริญา ศิริประโคน (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนบ้านมาบเตยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า 1) ครูที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และ

ประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนบ้านมาบเตย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการรับรู้ต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านหลักความรับผิดชอบมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น โดยภาพรวมจึงปฏิเสธสมมติฐานนั้นหมายความว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการรับรู้ต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปรียากร พยุงตน (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูโรงเรียนในเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีการรับรู้ต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานครโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงาน ต่างกัน มีการรับรู้ต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านหลักคุณธรรมและด้านการมีส่วนร่วมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐานนั้นหมายความว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีการรับรู้ต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฉัตรแก้ว แจงูเขียว (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดกลาง กลุ่มเครือข่ายที่ 28 สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานโดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปรียากร พยุงตน (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูโรงเรียนในเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีการรับรู้ต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

โรงเรียนในเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาพิจารณาให้ความสำคัญเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ ภาวะเปรียบเทียบ ข้อบังคับของสถานศึกษาให้ชุมชนรับทราบ เพื่อก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน ผู้มีส่วนได้เสีย เป็นการสร้างสัมพันธ์อันดีและการพัฒนาส่งเสริมความเข้าใจที่ถูกต้องร่วมกัน

2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นไปตามหลักความถูกต้องดีงามและจรรยาบรรณในวิชาชีพด้วยการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา

3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติงานให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจตรงกัน ด้วยการออกคำสั่งแต่งตั้งมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ กำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรทุกคน ที่เป็นลายลักษณ์อักษร จัดทำคู่มือในการปฏิบัติงานขึ้นมาโดยการศึกษาและรวบรวมข้อมูลและนำมาปรับให้เหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ ให้มีความสอดคล้องกับความเป็นจริงที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยเน้นการศึกษาข้อมูลเชิงลึกด้วยการสัมภาษณ์และประเมินการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อนำผลการวิจัยมาประกอบการวางแผนของผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

บรรณานุกรม

ก่อเกียรติ สัพโส. (2553). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 3*. วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- ฉัตรแก้ว แจงเขียว (2560). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดกลาง กลุ่มเครือข่ายที่ 28 สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร. วารสารออนไลน์บัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง. สืบค้นจาก [http://www.edujournal.ru.ac.th/index.php/abstract Data/viewIndex/1092.ru](http://www.edujournal.ru.ac.th/index.php/abstract>Data/viewIndex/1092.ru).
- รินญา ศิริประโคน. (2561). การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนบ้านมาบเตย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1. การศึกษาค้นคว้าอิสระ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเกริก.
- ปรียากร พยุงตน. (2564). การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูโรงเรียนในเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร. Journal of Roi Kaensarn Academi., 6(2), 1-4 สืบค้นจาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKA/article/view/246917/167487>
- ทินกร อัครศรีชัยโรจน์. (2551). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5. วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาการบริหารการศึกษา). คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- เทพศักดิ์ ไครอุบล. (2560). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1. วิทยานิพนธ์ (ศษ.ม.) สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- ธีรวัฒน์ ชูญาติ. (2552). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานีเขต 2. การค้นคว้าอิสระ การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอีสาน.
- วชิระ ชินหนองจอก. (2552). ทฤษฎีการรับรู้. สืบค้นเมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2558[ออนไลน์]: <https://www.gotoknow.org/posts/282194>
- สันถวันท์ พยาเลี้ยง. (2552). การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2544). การปรับปรุงกระบวนการริเริ่ม การนำเสนอการพิจารณาและการอนุมัติกฎหมายไทย บทสรุปสำหรับผู้บริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 2 . นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า.

- สิรินญา ศิริประโคน. (2561). การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนบ้านมาบเตยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1. การศึกษาค้นคว้าอิสระ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเกริก.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.(2552). *คู่มือการจัดระดับการก ากับดูแล องค์กร ภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี*, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ : พรีเมียร์โปรดักส์, 2552), คำนำ.
- อัมพร พุดมี. (2551). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายุทธธานีเขต 2. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.*
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*. Educational and Psychological Measurement, 30(3), pp. 607-610.